

„VAZBY NÁRODNÍ POLITIKY ČR A EU SE ZAMĚŘENÍM NA POLITIKU HOSPODÁŘSKÉ SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI“

PROJEKT OPTP CZ.1.08/1.1.00/08.00051

ZADAVATEL: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

VEDOUcí ZPRACOVATELSKÉHO TÝMU: DR. JETMAR

BOŘETICE, 18.6.2010

CÍL ŠETŘENÍ

- ✘ Zjištění vztahu národních strategických dokumentů ke konceptu HSÚS
- ✘ Posouzení vazeb vybraných národních koncepčních dokumentů k současné strategii HSÚS reprezentované NSRR ČR

Vytvoření vstupů do navrhované databáze

VYUŽITÍ PLÁNOVANÉ DATABÁZE

- ✘ Možnost koordinace vazeb pro efektivní implementaci NSRR a OP ve stávajícím období
- ✘ Možnost vytvoření přehledu cílů a priorit pro potřeby formulování národních priorit při vyjednávání s EK
- ✘ Možnost využití při přípravě programových dokumentů HSÚS pro léta 2014-2021
- ✘ Možnost sledování naplňování cílů a priorit stávajících koncepcí a strategií ČR

ETAPY REALIZACE PROJEKTU

1. etapa

- ✘ sestavení metodiky postupu prací na projektu,
- ✘ vymezení strategických dokumentů, které se potenciálně vážou k politice HSUS a které budou předmětem dalšího zkoumání,
- ✘ určení charakteristik, které budou předmětem analýzy.

Výstupy:

- ✘ „Metodika postupu a seznam dokumentů určených k analýze“

ETAPY REALIZACE PROJEKTU

2. etapa

- ✘ shromáždění, utřídění a analyzování dokumentů podle dohodnutých charakteristik,
- ✘ vyhodnocení vazby mezi HSÚS a vybranými strategickými dokumenty; dále zobrazí kdo za jaký dokument a jeho realizaci odpovědný, zdali jsou přiřazeny finanční prostředky k jeho realizaci a jaká je jeho časová platnost, zdali dokument obsahuje systém indikátorů pro měření naplňování cílů dokumentu.

Výstupy:

- ✘ „Analýza vztahu strategických dokumentů k pilířům hospodářské, sociální a územní soudržnosti a prioritním osám Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR“, zahrnující celkem 70 hodnocených strategických dokumentů,
- ✘ “Veřejná politika a mechanismy jejího naplňování prostřednictvím strategických dokumentů“.

ETAPY REALIZACE PROJEKTU

3. etapa

- ✘ navržení struktury pro vytvoření databáze strategií, koncepcí a programů, která propojí priority jednotlivých dokumentů s cíli a prioritními oblastmi NSRR ČR,
- ✘ navržení jakým způsobem propojovat, sledovat a koordinovat cíle strategických a programových dokumentů při přípravě nových a sledování realizace stávajících dokumentů.
- ✘ Vyhodnocení a vizualizace vazeb k pilířům soudržnosti

Výstupy:

- ✘ „Analýza vztahu strategických dokumentů k cílům a prioritám Národního strategického referenčního rámce ČR“, zahrnující 40 vybraných strategických dokumentů, včetně hodnocení jejich vztahu k možnosti územní koordinace nebo realizace
- ✘ Prezentační seminář a shrnutí závěrů a doporučení projektu ve finální zprávě

PILÍŘE SOUDRŽNOSTI

- ✘ Pilíře soudržnosti představují souhrn základních představ a předpokladů, které jsou dlouhodobě stabilní, obecně se sdílejí a nerozporují.
- ✘ Nejobecnější shodou je v případě regionální politiky podpora vyváženého rozvoje území.
- ✘ V kontextu politiky soudržnosti se jedná o reflexi hodnotových východisek politiky, primárního práva a převažující interpretace věcných cílů a priorit politiky soudržnosti jako nadnárodně koordinované strukturální a regionální politiky.
- ✘ Politika soudržnosti se opírá o následující pilíře:
 - + *Konkurenceschopnost*
 - + *Zaměstnanost*
 - + *Atraktivní fyzické prostředí*
 - + *Územní soudržnost*

SLEDOVÁNÍ VAZBY K PILÍŘŮM HSÚS

- ✘ Zkoumáno 70 dokumentů, vytvořených především ústředními správními úřady
- ✘ Z hlediska intenzity vazeb dokumentů vůči pilířům soudržnosti je možné rozlišit následující kategorie:

Míra intenzit vazby	Hodnocení
vysoká (3)	Dokument má přímou vazbu ke konceptu soudržnosti tj. přímo ovlivňuje témata HSÚS (a tím přispívá k plnění HSÚS), je přímo naplňován HSÚS.
střední (2)	Dokument má nepřímou vazbu ke konceptu soudržnosti tj. nepřímo ovlivňuje témata HSÚS, respektive je pouze nepřímo naplňován HSÚS.
nízká (1)	Dokument má nízkou vazbu ke konceptu soudržnosti – může sloužit jako např. zdroj dat či podkladových informací, nicméně neovlivňuje HSÚS ani není HSÚS naplňován.
žádná (0)	Dokument nemá žádnou vazbu ke konceptu soudržnosti.

PODOBA VÝSTUPU

Příklad výstupu:

Název dokumentu: Dopravní politika ČR 2005 - 2013

Role dokumentu: strategický

Nominální označení: politika

Úroveň dokumentu: národní

Typ dokumentu: tematický

Vlastník/pořizovatel dokumentu: MD

Časová platnost: 2005 - 2013

Základní deskripce v rozsahu min. 150 slov: Dopravní politika ČR vychází z několika dokumentů. Mezi hlavní z nich patří Bílá kniha EU: Evropská dopravní politika do roku 2010, předchozí Dopravní politika ČR, SWOT analýza této oblasti a dále Strategie udržitelného rozvoje. Obecné zásady této politiky, tj. zavádění výsledků výzkumu a vývoje a nových progresivních technologií, rovnost šancí a sociální politika, podmínky pro zachování konkurenceschopnosti českých dopravců a omezování vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví, jsou pro všechny priority I specifické cíle této politiky stanoveny průřezově. Prioritami politiky jsou dosažení vhodné dělby přepravní práce mezi druhy dopravy zajištěním rovných podmínek na dopravním trhu, zajištění kvalitní dopravní infrastruktury, zajištění financování v dopravním sektoru, zvýšení bezpečnosti dopravy a podpora rozvoje dopravy v regionech. Dále tato strategie stanovuje I hlavní nástroje její realizace. Jde o nástroje právní, ekonomické a informační.

Relevantní témata dokumentu	Vazba na SRUR	Pilíř soudržnosti	Celková vazba ke konceptu soudržnosti	Vztah k pilíři Územní soudržnost	Komentář
Doprava	Rozvoj území	Atraktivní fyzické prostředí	2	Ano	Dopravní politika je v souladu s politikou HSÚS.

Dokument má stanoveny cíle/priority: Ano

Dokument má nastaveny indikátory: Ano

Dokument obsahuje finanční požadavky: Ne

Dokument má nastaven systém řízení a koordinace: Ano

DATA BÁZOVÝ VÝSTUP

<i>Název dokumentu</i>	<i>Role dokumentu</i>	<i>Nominální označení</i>	<i>Úroveň dokumentu</i>	<i>Typ dokumentu</i>	<i>Pořizovatel</i>	<i>Časová platnost</i>	<i>Relevantní témata dokumentu</i>	<i>Vazba na SRUR</i>	<i>Pilíř soudržnosti</i>	<i>Celková vazba ke konceptu soudržnosti</i>	<i>Vztah k pilíři Územní soudržnost</i>	<i>Komentář</i>	<i>Cíle/priority</i>	<i>Nastavené indikátory</i>	<i>Financování</i>	<i>Řízení koordinace</i>
Dopravní politika České republiky pro léta 2005 – 2013	strategický	politika	Národní	sektorový	MD	2005-2013	Doprava	Rozvoj území Ekonomika a inovace	Atraktivní fyzické prostředí	2	ANO	Dopravní politika je v souladu s politikou HSÚS.	ANO	ANO	NE	ANO

DATABÁZOVÝ VÝSTUP

- ✘ Výstup obsahuje základní soubor informací o zařazeném dokumentu. Databáze umožní filtrování zařazených dokumentů dle hledisek uvedených v záhlaví; dovolí vytvářet i komplikovanější dotazy, které umožní sledovat nejen vazbu vůči hospodářské, sociální a územní soudržnosti, ale také sledovat vazby dokumentů navzájem.
- ✘ Výstup obsahuje ještě stručný popis dokumentu, který poskytne uživateli základní informaci o jeho významu a roli.
- ✘ Potenciální použití je tedy výrazně širší – umožňuje koordinovat vazby národních strategických dokumentů a politik i vůči sobě navzájem.

VIZUALIZACE A HODNOCENÍ VAZEB

× Účel

- + Přehledné zobrazení vazeb dokumentů (i) navzájem, (ii) k pilířům soudržnosti
- + Validace hodnocení

× Postup

- + Analýza shluků pro 70 dokumentů z 1. kola hodnocení
- + Manuální zpracování grafů (na základě numerického výstupu)

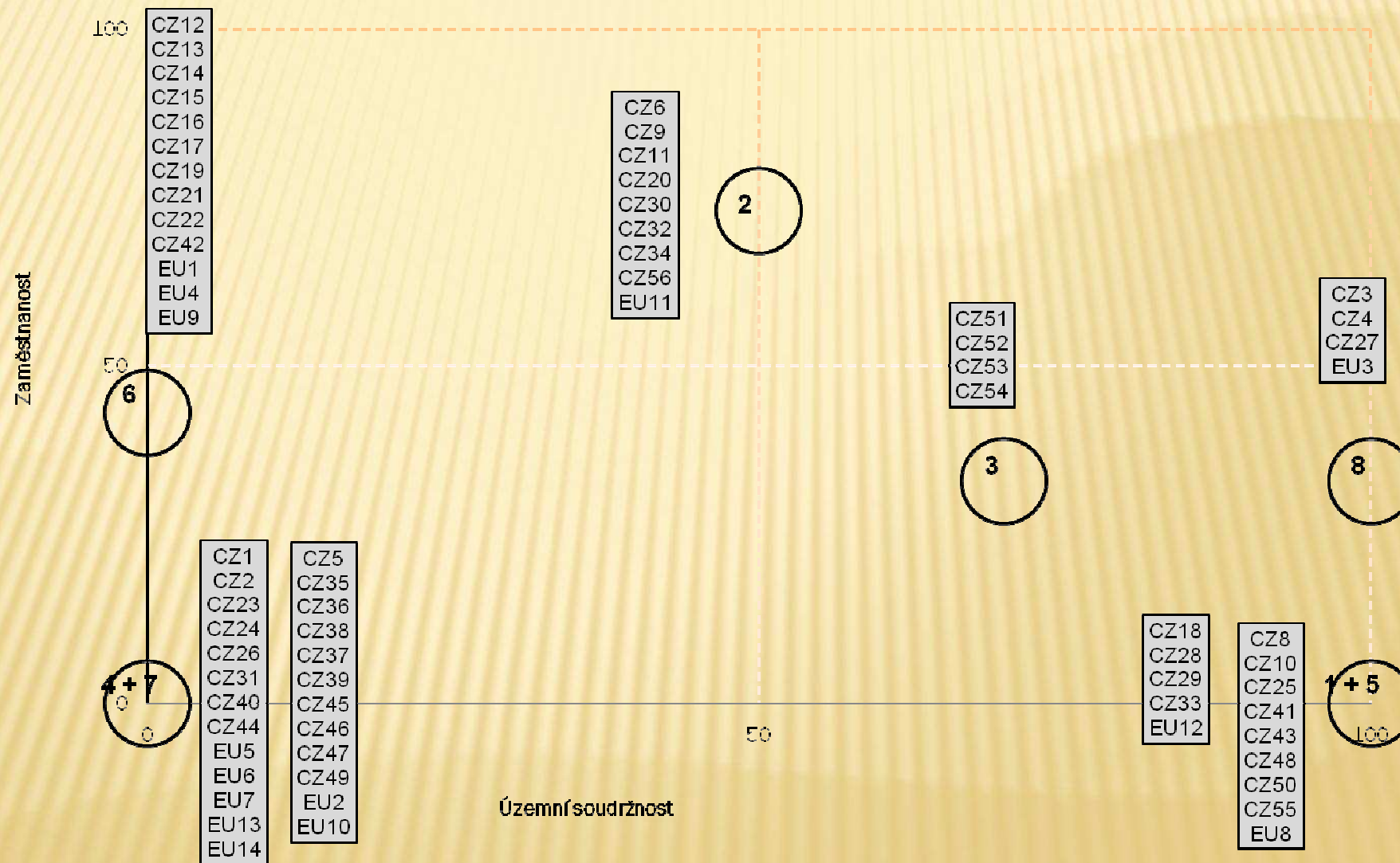
× Výstupy

- + Osm shluků (skupin) dokumentů s podobnými vazbami k pilířům soudržnosti
- + 4 grafy (územní soudržnost x ostatní pilíře soudržnosti)

VIZUALIZACE A HODNOCENÍ VAZEB

- × Shluk 1: VaV, inovace, konkurenceschopnosti, efektivita veřejné správy
- × Shluk 2: vnější i vnitřní bezpečnost státu, cestovní ruch a kultura
- × Shluk 3: rozvoj venkova a rybářství
- × Shluk 4: energetika, přistoupení ČR k eurozóně
- × Shluk 5: územní rozvoj a doprava, surovinová politika, ochrana krajiny, adaptace na dopady změn klimatu (včetně problematiky hospodaření s vodními zdroji)
- × Shluk 6: vzdělávání, podporu rodina a dětí, stárnutí populace
- × Shluk 7: ochrana životního prostředí a zdraví obyvatel
- × Shluk 8: hospodářský růst a podnikání

Vazby dokumentů: Zaměstnanost

VIZUALIZACE A HODNOCENÍ VAZEB

× Závěry

- + Hodnocení dokumentů umožnilo poměrně logické rozčlenění do skupin
- + Odpovídají také vazby k pilířům soudržnosti

× Možné využití

- + Vizuelní prezentace vazeb
- + Opakování postupu při zařazení nových dokumentů či modifikací hodnocení
- + Hledání předpokládaných vazeb pro nově vznikající dokumenty (koncepce, strategie) – tj. dle zaměření dokumentu jej lze zařadit do struktury a určit jeho „sousedy“ (dokumenty, které je žádoucí zohlednit při přípravě nové koncepce)

SHRNUTÍ VÝSTUPŮ

- ✘ Došlo k oddělení dokumentů bez potenciální či pouze se slabou vazbou na politiku soudržnosti.
- ✘ U zbylých vybraných dokumentů tj. s vazbou 2 „*Dokument má nepřímou vazbu ke konceptu soudržnosti tj. nepřímo ovlivňuje témata HSÚS*“, respektive je pouze nepřímo naplňován HSÚS, či 3 „*Dokument má přímou vazbu ke konceptu soudržnosti tj. přímo ovlivňuje témata HSÚS (a tím přispívá k plnění HSÚS)*“ je možné již podrobněji zkoumat vazby na cíle či priority NSRR ČR.
- ✘ Z **70** dokumentů zkoumaných v prvním kole bylo dále vybráno k hlubší analýze pro posouzení vazeb cílů a priorit celkem **40** dokumentů.

STRUKTURA DATABÁZE

- ✘ Druhá fáze analýzy - vymezení národních dokumentů s explicitní vazbou vůči politice hospodářské, sociální a územní soudržnosti

KRITÉRIA TŘÍDĚNÍ DOKUMENTŮ

- ✘ Věcné pilíře soudržnosti
- ✘ Věcné třídění dle cílů NSRR 2007-2013
- ✘ Věcné třídění dle priorit NSRR 2007-2013
- ✘ Dále sledováno:
 - + možnost územní koordinace - Vyvážený rozvoj území
 - + Možnost územní implementace - Územní spolupráce
 - + Prováděcí dokumenty - národní
 - + Prováděcí dokumenty - HSÚS

✘ Z hlediska intenzity vazeb cílů a priorit dokumentu na NSRR je možné rozlišit následující kategorie:

Míra vazby	Hodnocení
Konkretizující (4)	Cíl/priorita dokumentu má přímou vazbu k cíli/prioritě NSRR, tj. jedná se o přímou implementaci priority zkoumaného dokumentu prostřednictvím NSRR
Synergická (3)	Cíl/priorita dokumentu vytváří synergickou vazbu k cíli/prioritě NSRR, tj. pro efektivní naplnění priority zkoumaného dokumentu, která je implementována NSRR (tj. je konkretizující), je vhodné postupovat v úzké součinnosti s aktivitami podporovanými jinou prioritou NSRR; synergická vazba je zkoumána jen v případě, že se vykázála vazba konkretizující
Kauzální (2)	Cíl/priorita dokumentu vytváří kauzální vazbu k cíli/prioritě NSRR, tj. jedná se o podmiňující opatření, která definují prostředí (legislativní, institucionální), nově nastavují politiku apod., což následně umožňuje realizovat aktivity obsažené v NSRR; vazba je vůči cílům a prioritám NSRR je nepřímá
Doplňkový vztah (1)	Cíl/priorita dokumentu vytváří doplňkový vztah k cíli/prioritě NSRR, tj. jedná se o organizační opatření, dílčí legislativní a institucionální úpravy a rozvojová opatření, která nejsou soudržností (respektive NSRR) podporovatelná
Nepokryté místo (0)	Cíl/priorita dokumentu je podporovatelná konceptem soudržnosti, ale není zastřešena cíli/prioritami NSRR

PŘÍKLAD VÝSTUPU:

- × Název dokumentu: Exportní strategie ČR pro období 2006 - 2010
- × Základní deskripce cílů a priorit v rozsahu min. 150 slov: Hlavním cílem exportní strategie ČR je prosadit ČR ve světě prostřednictvím obchodu a investic. Na tento hlavní cíl pak navazují čtyři cíle, které jsou vždy zaměřeny na čtyři konkrétní perspektivy rozvoje exportu ČR. Těmito čtyřmi perspektivami jsou stát, klienti, procesy a zdroje. Na první perspektivu navazuje první cíl strategie, kterým je Více příležitostí pro podnikatele. Druhým cílem navazujícím na perspektivu klienti je Poskytovat profesionální a účinnou podporu. Třetím cílem (navazujícím na perspektivu procesy) je Zlepšit a rozvíjet kvalitu služeb a posledním cílem zaměřeným na perspektivu zdroje je Zvýšit kapacity pro export. Všechny výše uvedené cíle jsou ve strategii dále rozváděny prostřednictvím konkrétních projektů. Mezi projekty spadající pod první cíl (více příležitostí pro podnikatele) patří Usnadňování podmínek obchodu, Působení na klíčových trzích a Budování kvalitní značky ČR ve světě. Mezi projekty spadající pod cíl Poskytovat profesionální a účinnou podporu patří Účinná asistence pro export, Zvýšení vývozu služeb, Zvýšení přímých investic a akvizic do zahraničí a Rozvoj vývozních aliancí. Mezi projekty spadající pod cíl Zlepšit a rozvíjet kvalitu služeb patří Nový systém služeb státu pro export a Zákaznické centrum pro export. Mezi projekty spadající pod cíl Zvýšit kapacity pro export patří Síť pro export, Rozšíření finančních služeb pro český export a Exportní akademie.
- × Základní deskripce vazeb: Celá problematika exportu a jeho podpory prostřednictvím konkrétních projektů je oblastí, která má přímou vazbu na oblast konkurenceschopnosti české ekonomiky. Podporuje české podniky zaměřené na vývoz do zahraničí, přičemž u těchto podniků se již předpokládá, že jimi produkováno zboží či služby jsou dostatečně konkurenceschopné i pro zahraniční trhy. Vazby mezi cíli Exportní strategie ČR pro období 2006-2010 a cíli NSRR jsou doplňkové; podpora exportu zajištěná projekty realizovanými v rámci Exportní strategie usnadní přístup na zahraniční trhy i těm subjektům, které budou svou činnost a své produkty či služby inovovat či jinak rozvíjet v rámci relevantních operačních programů, zejména OP Podnikání a inovace případně OP Praha Konkurenceschopnost.

PŘÍKLAD VÝSTUPU:

<i>Vybrané hlavní relevantní priority/cíle</i>	<i>Pilíř Soudržnosti</i>	<i>Cíl NSRR</i>	<i>Priorita NSRR</i>	<i>Typ vazby k prioritě NSRR</i>	<i>Komentář</i>	<i>Možnost územní koordinace -Vyvážený rozvoj území</i>	<i>Možnost územní implementace - Územní spolupráce</i>	<i>Prováděcí dokumenty národní</i>	<i>Prováděcí dokumenty HSÚS</i>
Více příležitostí pro podnikatele	Konkurenceschopnost	Konkurenceschopná česká ekonomika	Konkurenceschopný podnikatelský sektor	doplňkový vztah	Usnadňování podmínek obchodu, působení na klíčových trzích, budování kvalitní značky ČR ve světě	Ne	Ne	Klepněte sem a zadejte text.	Zvolte položku.
Poskytovat profesionální a účinnou podporu	Konkurenceschopnost	Konkurenceschopná česká ekonomika	Konkurenceschopný podnikatelský sektor	doplňkový vztah	Asistence pro exportéry, zvýšení vývozu služeb, zvýšení přímých investic a akvizic do zahraničí, rozvoj vývozních aliancí	Ne	Ne	Klepněte sem a zadejte text.	Zvolte položku.
Zlepšit a rozvíjet kvalitu služeb	Konkurenceschopnost	Konkurenceschopná česká ekonomika	Konkurenceschopný podnikatelský sektor	doplňkový vztah	Nový systém služeb státu pro export, zákaznické centrum pro export	Ne	Ne	Klepněte sem a zadejte text.	Zvolte položku.
Zvýšit kapacity pro export	Konkurenceschopnost	Konkurenceschopná česká ekonomika	Konkurenceschopný podnikatelský sektor	synergická	Síť pro export, rozšíření finančních služeb pro český export exportní akademie.	Ne	Ne	Klepněte sem a zadejte text.	Zvolte položku.

VÝSTUP

- ✘ Výstup obsahuje velké množství detailních informací o vazbách priorit dokumentu k cílům a prioritním oblastem NSRR ČR. Databáze umožní filtrování zařazených dokumentů dle hledisek uvedených v záhlaví; dovolí vytvářet i komplikovanější dotazy, které umožní sledovat vazby dokumentů na úrovni priorit i vůči sobě navzájem. Potenciální použití je tedy výrazně širší – umožňuje koordinovat vazby priorit národních strategických dokumentů i vůči sobě.
- ✘ Výstup sleduje možnost varianty implementace strategie, tj. možnost územní koordinace, která by umožnila provázat tematicky zaměřená opatření na územním principu, či je dávala do kontextu s místními a regionálními specifiky a přímo územně implementovala. Sledována je i potenciální vazba k aktivitám sdruženým pod územní spoluprací.
- ✘ Výstup obsahuje ještě stručný popis cílů a priorit dokumentu, který poskytne uživateli přehlednou informaci o jeho členění a struktuře. Obsahuje rovněž základní zhodnocení vazeb vůči NSRR ČR.

VÝSLEDKY ZJIŠTĚNÍ – HLAVNÍ PREMISY

- ✘ Většina koncepčních a strategických dokumentů ČR (sektorových, tematických, horizontálních, celistvých) má vazbu na HSÚS
- ✘ Rozvojově zaměřené dokumenty mají nastavenou vazbu na stávající strategii HSÚS a jsou politikou soudržnosti podporovatelné

PŘI PRÁCI S DATABÁZÍ NAVRHOJEME UPLATNIT NÁSLEDUJÍCÍ PRAVIDLA:

- ✘ Databáze představuje otevřený systém umožňující:
 - + přístup širokého okruhu zainteresovaných osob – členové koordinačních výborů NSRR, ministerstva, jiné ústřední správní úřady, coby uživatelé,
 - + jeho průběžnou úpravu pověřenými osobami dle rytmu aktualizace strategických dokumentů, se zapojením expertů rezortů zodpovědných za koncepci a aktualizaci příslušných dokumentů,
 - + jeho další rozšiřování (šetření se soustředilo na sledování hlavních vazeb vůči HSÚS, respektive NSRR ČR a Strategickému rámci udržitelného rozvoje).

DATABÁZOVÝ SYSTÉM

× Základní principy práce:

- + Možnost filtrovat informace dle základních témat soudržnosti
- + Možnost filtrovat dle cílů a priorit NSRR ČR
- + Možnost multikriteriálních dotazů
- + Možnost sledovat vazby vůči Strategickému rámci udržitelného rozvoje na úrovni dokumentů
- + Možnost sledování požadovaných vazeb dle zadaných kritérií

DATABÁZOVÝ SYSTÉM

× Využitelnost:

- + Sledování naplňování priorit národních koncepčních dokumentů prostřednictvím cílů a priorit NSRR ČR
- + Sledování konkrétních vztahů a vazeb mezi prioritami národních dokumentů dle témat HSÚS nebo cílů a priorit NSRR ČR
- + Pro koordinaci vztahů dokumentů, jejich priorit v současném programovém období
- + Možné využití využití pro přípravu strategií v následném programovém období HSÚS.
- + Hodnocení vzájemné věcné a časové provázanosti strategických dokumentů.

Děkuji za pozornost.

Marek Jetmar, marek.jetmar@quartus.cz